

PAŃSTWOWA
OPERA ŚLĄSKA
Z SIEDZIBĄ W BYTOMIU

PROGRAM

„UPROWADZENIE Z SERAJU“

S E Z O N 1 9 4 9 / 5 0

PAŃSTWOWA OPERA ŚLĄSKA

Z SIEDZIBĄ W BYTOMIU

DYREKCJA PAŃSTWOWEJ OPERY ŚLĄSKIEJ

Prof. Stefan Belina-Skupiewski
Dyrektor artystyczny

Tadeusz Bursztynowicz
Dyrektor

SEZON 1949/50

WYDAWCA: DYREKCJA PAŃSTWOWEJ OPERY ŚLĄSKIEJ W BYTOMIU

KZG. Oddział Nr 7. Przedsięb. Państw. Wyodrębn., K-ce -- 389. II/50. R 1-14116. -- 5000.

445 U [TEKA 82]

WBP
Opole

Jadwiga Lachetówna

Natalia Stokowacka

Krystyna Szczepańska

Lesław Finze

Bogdan Paprocki

Andrzej Hiolski

Czesław Kozak

Ryszard Fabiński

Antoni Majak

Henryk Paciejewski

WOLFGANG AMADEUSZ MOZART

(1756—1791)

Ociec jego Leopold był znanym w Salzburgu skrzypkiem, a jako wytrawny muzyk-pedagog, umiejętnie przyczynił się do rozwinięcia wrodzonych talentów u swoich dzieci, specjalnie zaś u syna Wolfganga. Chłopak był tak niebywale uzdolniony, że już jako niespełna sześciolatek koncertował publicznie (najczęściej wraz z jedenastoletnią siostrą swoją Nannerl), a odbyta w tym jakże wczesnym okresie życia podróż koncertowa poprzez Frankfurt, Paryż i Londyn, zyskała mu światową sławę i zasłużone miano „cudownego dziecka”. Z tego okresu pochodzą też pierwsze próby kompozytorskie. Właśnie w dziedzinie kompozycji talent Mozarta znajduje właściwe ujęcie, on sam zaś zdobędzie sławę taką, jaka przypada w udziale tylko najwybitniejszym jednostkom.

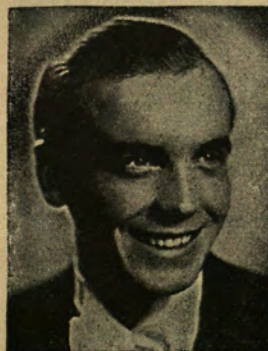
Pierwszą operę (nie licząc dziełka pt. „Apollo i Hyacinthus”) skomponował Mozart mając lat zaledwie jedenastcie; nosiła tytuł „Udana Skromniasia”, ale dzięki wyrafinowanym intrygom, które miały go tak wcześnie już dotknąć, nie ujrzała światła kinkietów. Drugie jego dzieło pt. „Bastien i Bastienne” udało się wystawić zaledwie na jakiejś prywatnej scenie. Jako dwunastoletni chłopak, dyryguje Mozart osobiście swoją pierwszą „Mszę”. Niezwykły sukces odniósł we Włoszech w roku 1770. wystawieniem opery „Mitrydat”. Zachęcony powodzeniem, komponuje kolejno opery: „Bethulia wyzwolona”, „Ascanio w Albie”, „Sen Scipiona”, „Udana ogrodniczka”, „Król pasterz” i „Idomeneo”. Ta ostatnia tworzy punkt zwrotny w twórczości genialnego kompozytora. W dziele tym skrytykował się właściwy styl Mozarta, kompozytor „odnalazł samego siebie” i wszedł na drogę, która poprowadzi go już prosto do niezrównanego mistrzostwa, jakie osiągnął w swych genialnych dziełach, a mianowicie w operach pt. „Urowadzenie z seraju” (1782), „Wesele Figara” (1786), „Don Juan” (1787), „Wszystkie czynią jednak” (1790), „Wielkoduszność Tytusa” i „Flet zaczarowany” (1791).

W ciągu swego krótkiego życia, zmarł bowiem licząc lat 35, skomponował Mozart niebywałą wprost ilość utworów. Poza operami (w łącznej liczbie 19-tu), pozostało po Mozarcie m. i. 49 symfonii, 55 koncertów, 32 kwartetów, 22 sonat fortepianowych, 45 sonat skrzypcowych, 16 mszy, muzyka do dwóch dramatów i wiele drobniejszych utworów.

Mozart jest klasykiem. Chociaż jako kompozytor, najlepiej bezsprzecznie czuje się w twórczości operowej, jednak wszechstronność talentu nie pozwoliła mu zasklepić się w tej tylko dziedzinie, dając mu

Maria Kunińska

Zbigniew Platt

Melania Rabczyńska

Olga Szamborowska

Olga Didur

Włodzimierz Lwowiec

możność genialnego wypowiedzania się w innych formach tworzywa muzycznego.

Życie miał niezwykle ciężkie. Jak każdy ówczesny muzyk, był materialnie zależny od „możnych tego świata”, którzy miast poskąpić mu upokorzeń, niestety raczej skąpili mu grosza. Niedobrane małżeństwo z mieszczką dopełniało reszty. Zmarł, pisząc mszę żałobną zamówioną przez hr. Walsegga, który pragnął za swoje pieniądze podpisać się pod tym dziełem. Mozart nie zdołał jednak dokończyć tego „Requiem”, o którym sam się wyraził, że pisze je właściwie dla siebie; arcydzieła tego dokończył kompozytor Süssmayer, na podstawie pozostawionych przez twórcę szkiców.

Mozart zakończył życie w zupełnym opuszczeniu. Na pogrzebie nie zjawiała się nawet jego własna żona. Nieliczni przyjaciele odprowadzili zwłoki do bram cmentarza i z powodu straszliwej ulewy rozeszli się do domów, grabarze zaś nie wiedząc gdzie go pochować, po prostu spuścili trumnę do wspólnego dołu, przeznaczonego dla biedaków. W takich to smutnych okolicznościach zmarł w Wiedniu jeden z najgenialniejszych w historii muzyków — nie doczekawszy się nawet własnego nagrobka. A chociaż na cmentarzu, na którym go pochowano, z łatwością odnajdziemy pomnik Wolfganga Amadeusza Mozarta, wystawiony w r. 1859, jednak o właściwym miejscu jego spoczynku, nikt już chyba nigdy się nie dowie.

Kawiarnia-Cukiernia Teatralna

MAŁA SCENA

Katowice, ul. W. Korfańskiego 4

Telefon 332-49

RENDEZ-VOUS PUBLICZNOŚCI KATOWIC

poleca: wyśmienitą kawę, wyborowe ciastka

LOKAL CZYNNY DO GODZINY 23

Stefan Witenberg

Nina Dubinówna

Roma Wolińska

Tatiana Mazurkiewicz

Maria Popowicz

Stanisław Babis

Urowadzenie z Seraju

opera w 3 aktach W. A. Mozarta
libretto pióra Stefanie wg Bretzniera

(krótkie streszczenie)

Akt I. Piękn Konstanca, oraz jej pokojówka Blonda i służący Pedrillo, przebywają w niewoli u Selima Baszy. Ich obecny władca nabył wszystkich troje drogą kupna od piratów morskich. Selim zapalał do Konstancji gorącym uczuciem i pragnie pozyskać jej względy; Blonde podarował swemu rządcy Osminowi, zaś Pedrilla uczynił nadwornym ogrodnikiem. Konstanca jednakże jest nieczuła na wyznania Selima. Wierzy niezłomnie, że narzeczony jej Belmonte, z którym los ją rozdzielił, zjawi się prędzej czy później i przywróci wolność. Nie czeka długo Belmonte zjawia się i przy pomocy przebiegłego Pedrillo dostaje się do pałacu — przedstawiony zaś Selimowi jako budowniczy, szybko zyskuje jego zaufanie. Sprawa zorganizowania ucieczki nie jest jednak łatwa, albowiem stale na przeszkodzie staje rządcą Osmin, wietrzący w powietrzu bliżej nieokreślone niebezpieczeństwo zdrady.

*

Akt II. Daremnie Osmin przypuszcza nieudolne ataki do serduszka Blondy. Podobne niepowodzenie spotyka i jego pana. Selim Basza jednak wyprowadzony z równowagi uporem Konstancji — niecha próśb i przechodzi do grózb. Fakt ten przyspiesza decyzję ucieczki kochanków. Jedyną przeszkodę, jaką przedstawia natrętny Osmin, z łatwością usuwa Pedrillo, upijając Turka antalkiem wina, do nieprzytomności.

*

Akt III. Sprytnie przygotowanej ucieczki nie wieńczy jednak powodzenie. Nieszczęsnym trafem zamroczenie minęło Osminowi za wcześnie i wyprowadzony w pole rządcą widząc co się święci, w ostatniej chwili ujmuje uciekających. Wszystkich czworo postawiono przed oblicze władcy. Selim jednak okazuje wielkoduszność. Aczkolwiek w rzekomym

Stefan Dobiasz

Jerzy Kulesza

Piotr Wołoszyn

Juliusz Glaty
scenograf

Włodzimierz Gołobów

Ryszard Zaba

WOLFGANG AMADEUSZ MOZART

UPROWADZENIE Z SERAJU

OPERA KOMICZNA W 3 AKTACH (4 OBRAZACH)

Uprowadz

opera w 3
libretto pió

OSOBY

Selim Basza	Gołobów Włodzimierz
Konstancja	Klawender Wiera, Stokowacka Natalia
Blonda	Bukietyńska Pola, Szamborowska Olga
Belmonte	Paprocki Bogdan, Platt Zbigniew, Witenberg Stefan
Pedrillo	Babis Stanisław, Kluczka Edward
Osmin	Majak Antoni, Paciejewski Henryk
Klaas	Rucki Henryk
Niemowa	Baehler Ryszard
Wartownik	Federowicz Edward

Swita przyboczna

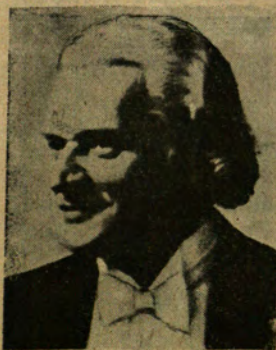
Miejsce akcji: Turcja XVI wiek w posiadłościach Baszy

Kapelmistrz: **ZYGMUNT SZCZEPAŃSKI** — Inscenizator i reżyser: **BOLESŁAW FOTYGO-FOLAŃSKI** —
Dekoracje i kostiumy: **JULIUSZ GLATTY** — Chórmistrz: **Zbigniew Lipczyński** — Asystent reżysera:
Jan Stranc — Solistów przygotowała **Prof. Helena Zalewska**.

Kierownictwo pracowni damskiej i męskiej: **P. Papee** i **T. Prokopowicz** — Kierownictwo pracowni ma-
larskiej: **E. Janicki** — Kierownictwo pracowni stolarskiej: **M. Basiuk** — Kierownictwo perukarni:
St. Stępniewski — Zdobnictwo: **M. Ochowicz** — Efekty świetlne: **T. Stankiewicz** — Inspektor sceny:
P. Krawiec.

Juliusz Glatty
scenograf

Bolesław Fotygo-Folański
reżyser

Zbigniew Lipczyński
kier. chóru

Kulisy

NASZEJ PRACY

Słuchacze operowi przychodzą na przedstawienie już ostatecznie opracowane, aby stwierdzić potem, że jedno im się podobało bardziej, drugie zaś mniej. Mało kto wszakże zastanawia się nad tym, ile trudu kosztowało przygotowanie nowej opery i jak ta robota wyglądała.

Obok podajemy jeden z wielu jej fragmentów:

„Ludzie, którym nie biją brawa”...

I. i III. Z drzewa, płótna i farb w stolarniach, malarniach i modelatorniach „wyrastają” dekoracje.

II. Pracownice krawieckie — gdzie żmudna praca tworzy setki kostiumów.

IV. W pracowni elektrotechnicznej opracowuje się efekty świetlne, również i to kółko w wielkiej maszynierii, jaką jest spektakl operowy, działać musi z niesłychaną precyzją.

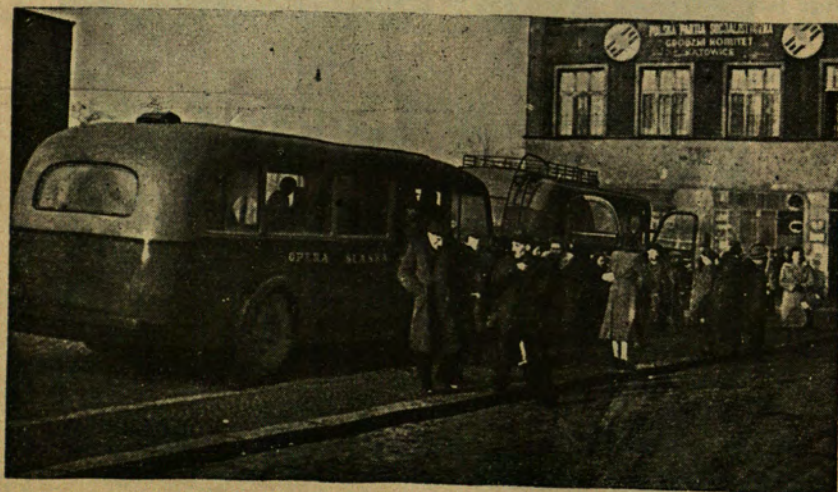

Towary Wełniane
Klemens Burchard

Katowice, ul. Mariacka 12
Telefon nr 323-11

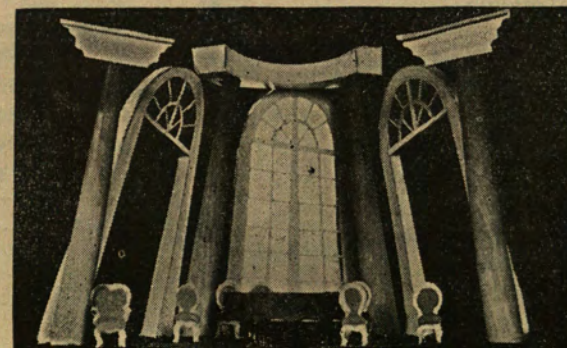

Ładowanie dekoracji, rekwizytów, kostiumów, instrumentów
na samochody ciężarowe i przygotowanie do transportu.
(Ilość przedstawień poza siedzibą w czasie od 1. 9. do 1. 12. 1949 — 30,
ilość przedstawień w Bytomiu w czasie od 1. 9. do 1. 12. 1949 — 33).

Dwa autobusy przewożą zespół artystyczny i pomocniczy.

Fragment projektu
dekoracji St. Jarockie-
go do opery P. Czaj-
kowskiego „Dama Pi-
kowa”, która będzie
najbliższą premierą O-
pery Śląskiej. Kiero-
wnictwo muzyczne o-
bejmie znany kapel-
mistrz dr Zygmunt La-
toszewski.

Barbara Bittnero-
wna, Irena Koszałkó-
wna i Edmund Nowak
podczas próby baletu
„Coppelia” Delibes’a.

Ilość przedstawień poszczególnych oper i baletów

(do dnia 1 grudnia 1949 roku)

1. Halka	197
2. Faust	98
3. Carmen	90
4. Traviata	81
5. Aida	79
6. Pan Twardowski	75
7. Cyganeria	62
8. Cyrulik Sewilski	59
9. Madame Butterfly	59
10. Straszny Dwór	52
11. Lakmé	43
12. Don Pasquale	40
13. Rigoletto	33
14. Tosca	42
15. Swantewit	18
16. Verbum Nobile	16
17. Janek	
18. Pajace	18
19. Cavalleria	

Razem: 1062

Ilość widzów na przedstawieniach Opery Śląskiej

W sezonie 1945/46	119.600
" " 1946/47	143.400
" " 1947/48	170.186
" " 1948/49	207.865
" " 1949 do dnia 1 grudnia 1949	43.736
Razem:	684.787

Dane statystyczne za okres od 1. IX. do 1. XII. 1949 r.

Procent frekwencji:

w miesiącu wrześniu 1949	89,67%
" " październiku 1949	102,87%
" " listopadzie 1949	100,58%

Ilość widzów:

a) za biletami normalnymi:

w miesiącu wrześniu 1949	— 3064	= 46,16%	ogólnej liczby widzów
" " październ. 1949	— 4226	= 23,55%	" " "
" " listopad. 1949	— 2233	= 11,66%	" " "

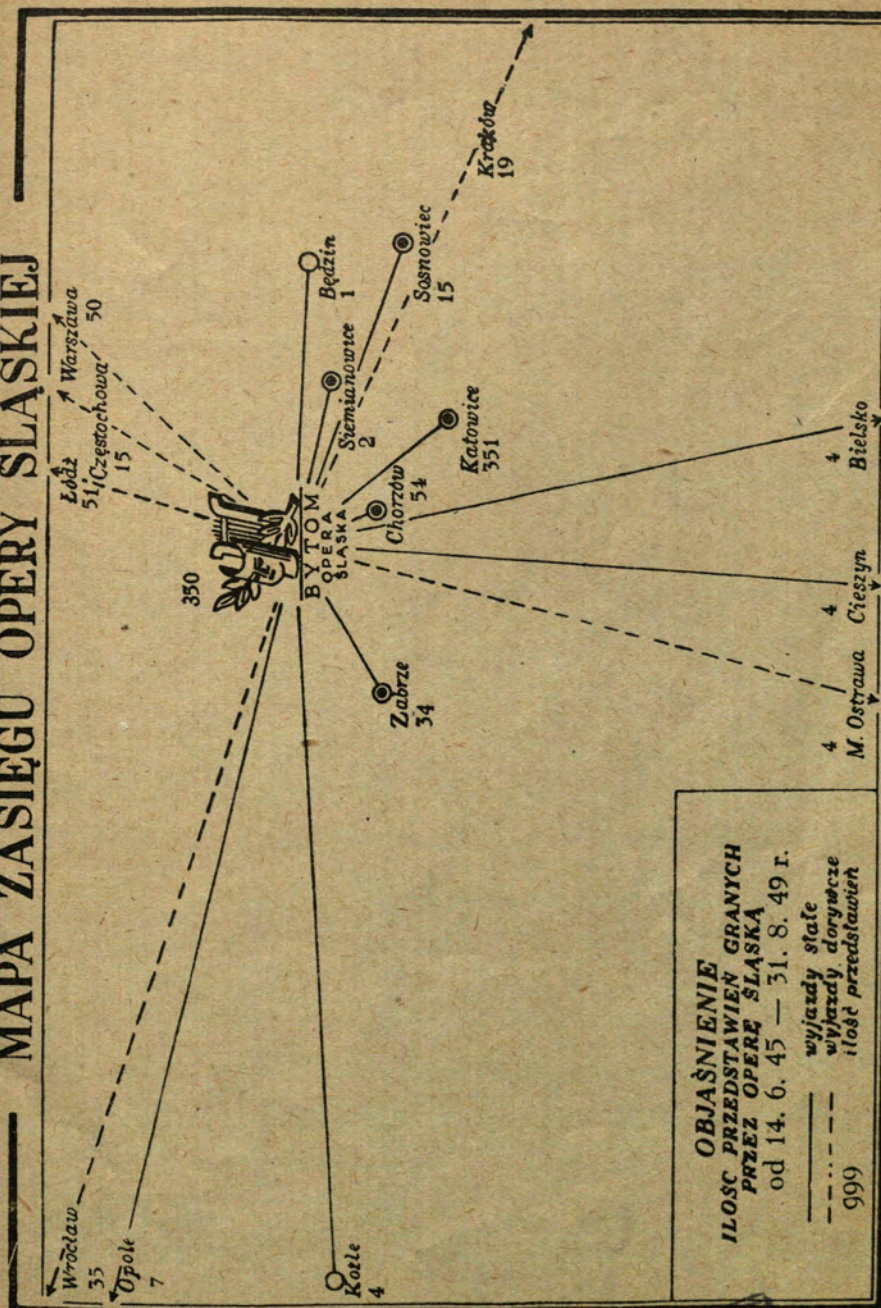
b) za biletami ulgowymi (dla świata pracy i młodzieży szkolnej):

w miesiącu wrześniu 1949	— 3.050	= 45,95%	ogólnej liczby widzów
" " paźdz. 1949	— 12.907	= 71,92%	" " "
" " listopad. 1949	— 16.328	= 85,26%	" " "

c) za biletami bezpłatnymi:

w miesiącu wrześniu 1949	524	= 7,89%	ogólnej liczby widzów
" " październiku 1949	814	= 4,53%	" " "
" " listopadzie 1949	590	= 3,08%	" " "

MAPA ZASIĘGU OPERY ŚLĄSKIEJ

OBJAŚNIENIE
ILOŚĆ PRZEDSTAWIEŃ GRANYCH
PRZEC OPERĘ ŚLĄSKĄ
od 14. 6. 45 — 31. 8. 49 r.
----- wyjazdy stałe
----- wyjazdy dorywcze
----- 999
----- ilość przedstawień

WBP
Opole

445 U

Opole, czwartek, dnia 4 maja 1950 r.

W. A. M O Z A R T

UPROWADZENIE Z SERAJU

Opera komiczna w 3 aktach (4 obrazach)

O B S A D A :

Selim-Basza	Włodzimierz Gołobów
Konstancja	Natalia Stokowacka
Blonda	Olga Szamborowska
Belmonte	Zbigniew Platt
Pedrillo	Stanisław Babis
Osmin	Antoni Majak
Klaas	Henryk Rucki
Niemowa	Jan Łukowski
Wartownik	Edward Federowicz